

Implementatietraject van centraal ontwikkelde examens taal en rekenen voor mbo, schooljaar 2011-2012

Alle studenten die na 1 augustus 2010 zijn gestart met een mbo-opleiding moeten examen doen in Nederlandse taal en rekenen, gebaseerd op de referentieniveaus. Daarvoor worden centrale examens ontwikkeld. Voordat deze examens worden ingevoerd is er sprake van een periode waarin pilotexamens beschikbaar zijn.

Het Implementatieproces t.b.v. **mbo-4** is als volgt opgebouwd:

schooljaar	wanneer	activiteit
2010 - 2011	februari 2011	pre-pilot op beperkt aantal instellingen
	vanaf maart 2011	oefenen met voorbeeldexamens op alle onderwijsinstellingen
2011-2012 1e pilotjaar	jan/feb 2012	1e periode afname pilotexamens op alle onderwijsinstellingen (substantieel aantal studenten)
	zomer 2012	2e periode afname pilotexamens op alle onderwijsinstellingen (substantieel aantal studenten)
2012-2013 2e pilotjaar	najaar 2012	1e periode pilotexamens op alle onderwijsinstellingen (met in principe alle studenten)
	voorjaar 2013	2e periode pilotexamens op alle onderwijsinstellingen (met in principe alle studenten)
	zomer 2013	3e periode pilotexamens op alle onderwijsinstellingen (met in principe alle studenten)
2013-2014	najaar 2013	1e periode verplichte afname coe's voor alle studenten mbo-4;

Voor **mbo 2 en 3** ziet het implementatietraject er als volgt uit:

schooljaar	wanneer	activiteit
2011-2012	januari 2012	pre-pilot op beperkt aantal instellingen
	vanaf feb 2012	oefenen met voorbeeldexamens op alle onderwijsinstellingen
2012-2013 1e pilotjaar	najaar 2012	1e periode afname pilotexamens op onderwijsinstellingen (substantieel aantal studenten)
	voorjaar 2013	2e periode afname pilotexamens op onderwijsinstellingen (substantieel aantal studenten)
	zomer 2013	3e periode afname pilotexamens op onderwijsinstellingen (substantieel aantal studenten)
2013-2014 2e pilotjaar	najaar 2013	1e periode pilotexamens op alle onderwijsinstellingen (met in principe alle studenten)
	voorjaar 2014	2e periode pilotexamens op alle onderwijsinstellingen (met in principe alle studenten)
	zomer 2014	3e periode pilotexamens op alle onderwijsinstellingen (met in principe alle studenten)
2014-2015	najaar 2014	1e periode verplichte afname coe's voor alle studenten mbo-2 en mbo-3;

Het komende schooljaar (2011-2012) staan dus de volgende activiteiten op de agenda: pre-pilot 2F en twee periodes van pilots voor 3F (mbo-4). Hieronder geven we een toelichting op de manier waarop die proefafnames voor 2F en 3F in dit schooljaar georganiseerd zullen worden.

A Pilots: wat, waarom en hoe

De pilotexamens hebben verschillende **doelen**:

1. Inhoud:

- Eerste stap naar een goede inhoudelijke operationalisering van het betreffende referentieniveau (een goede meetlat)
- komen tot een goede cesuur m.a.w. waar wordt de grens gelegd tussen een voldoende en een onvoldoende op het geëxamineerde referentieniveau;

2. Proces:

- oefenen met de logistiek en techniek van de processen voor de instellingen;
- oefenen met logistiek en techniek van de processen voor CvE en Cito (waaronder ook communicatie met de instellingen)

3. Procedures:

- Voor instellingen: oefenen met procedures rondom centrale examinering (protocol etc.)
- voor CvE: beproeven van de verschillende aspecten van wet -en regelgeving rondom afname zoals vermeld in het Examenbesluit Beroepsopleidingen WEB

Een pre-pilot heeft ook deze doelen maar heeft daarnaast tot doel om een eerste 0-meting op te leveren voor de vaardigheid zoals gemeten volgens de betreffende toets. De resultaten van die 0-meting worden daarna vergeleken met de resultaten van de eerste daaropvolgende pilotafname.

B. Inrichting

Studenten die deelnemen aan de pre-pilot en pilots moeten onderwijs gehad hebben in taal en rekenen volgens de referentieniveaus én aan het tweede helft van hun opleiding bezig zijn. Hierdoor lijkt deze doelgroep zo veel mogelijk op de groep die straks verplicht een centraal ontwikkeld examen in taal en rekenen af moet leggen met consequenties voor diplomering.

I. Wie mag deelnemen aan pilot 3F:

In het **1e pilotjaar mbo-4 (2011-2012)**: Toegelaten tot de afnames in het 1^e pilotjaar worden studenten die gestart zijn aan hun mbo-4 opleiding na 01-08-2010¹ en die in dit cursusjaar (2011-2012) of het volgende cursusjaar (2012-2013) hun diploma verwachten te behalen.

In het **2^e pilotjaar mbo-4 (2012-2013)**: Toegelaten tot de afnames in het 2^e pilotjaar worden studenten die gestart zijn aan hun mbo-4 opleiding na 01-08-2010 en die in de 2^e helft van hun opleidingstraject zitten en dus in dit cursusjaar (2012-2013) of het volgende cursusjaar (2013-2014) hun diploma verwachten te behalen. Het resultaat behaald in het 2^e pilotjaar mag meetellen voor diplomering in 2013-2014.

In onderstaande tabel is aangegeven per pilotjaar welke deelnemers van welke cohorten en opleidingen deel kunnen nemen aan de pilotexamens 3F.

		cohort 2010	cohort 2011	cohort 2012
2011-2012	Pilotjaar 1	2e jaars (2+3-jarige opleiding)	1e jaars (1+2-jarige opleiding)	
2012-2013	Pilotjaar 2	3e jaars (3+4-jarige opleiding)	2e jaars (2+3-jarige opleiding)	1e jaars (1+2-jarige opleiding)

¹ Deelnemers die voor 01-08 2010 gestart zijn, maar overgeschreven zijn naar een cohort dat gestart is na 01-08-10 vallen ook in deze groep.

II. Wie mag deelnemen aan pre-pilot 2F:

Studenten mbo 2 en mbo 3, die gestart zijn na 1 augustus 2010 en aan de tweede helft van hun opleiding bezig zijn kunnen deelnemen aan de pre-pilot 2F. Er is geen limiet aan het aantal deelnemers per instelling of opleiding.

III. Aantallen en opschaling voor mbo-4:

Instellingen moeten vanaf 2013-2014 alle mbo-4 studenten voor diplomering examineren in Nederlandse taal en rekenen. Het gaat bij de meeste instellingen om forse aantallen afnames. Gedurende de pilotjaren krijgen instellingen de kans om te oefenen met steeds grotere deelnemersaantallen. Om aan de procesmatige doelen tegemoet te komen, moet de opschaling geleidelijk zijn, maar wel stapsgewijs toewerken naar een moment in de pilotfase waar met de verwachte reële omvang geoefend wordt. Het 2e pilotjaar moet door de instelling benut worden als generale repetitie voor de reguliere examinering. Dus minimaal één periode in dat tweede pilotjaar moet door de instelling aangewezen worden als generale repetitie waarin met het aantal kandidaten een afname georganiseerd wordt, die in omvang gelijk is aan het maximale aantal deelnemers per periode dat verwacht wordt in 2013-2014.

Er is door saMBO-ICT een rekenmodel ontworpen waarmee de instellingen een inschatting kunnen maken van het verwachte aantal kandidaten dat tegelijkertijd een examen af zal leggen:

<https://sites.google.com/a/sambo-ict.nl/sambo-ict/kennisdeling/examineren-taal-en-rekenen>.

Als richtlijn voor een tempo van opschaling kan het volgende gehanteerd worden:

1. In periode 1 van 1e pilotjaar komen op een kwart van het verwachte aantal per instelling (volgens planningsinstrument).
2. In periode 2 van 1e pilotjaar komen op de helft van het verwachte aantal per instelling (volgens planningsinstrument).
3. In het 2e pilotjaar komen op het totaal van het verwachte aantal kandidaten per instelling.

IV. Overige condities bij de pilots 3F:

1e jaar:

- 1e proef met dyslexievariant;
- Kandidaat doet aan één van beide periodes mee, **geen herkansing** in volgende periode;
- Kandidaat doet taal **en** rekenen in één periode.

2e pilotjaar:

- Overige aanpassingen voor kandidaten met een handicap (aangepaste vorm van examen of aangepaste wijze van examinering);
- Mogelijkheid tot herkansing;
- Kandidaat doet per periode taal en/of rekenen naar keuze.

V. Indeling van periodes

De afname van de examens vindt plaats in drie periodes van twee weken. Dit betekent dat er een beslissing moet worden genomen op welke momenten in het schooljaar deze periodes zullen plaatsvinden. Gedurende de pilot wordt onderzocht wat de meest geschikte periodes zijn. Er wordt hierbij afgewogen of de examenperiodes voor 2F en 3F dezelfde moeten zijn. Daarnaast wordt onderzocht of de onderdelen taal en rekenen in dezelfde periode afgenomen moeten worden.

Omdat er veel verschillende factoren meespelen in deze afweging, zijn voorlopig alleen voor het schooljaar 2011-2012 periodes aangewezen. Tijdens deze periodes wordt onderzoek gedaan naar de voor- en nadelen van de verschillende opties van het al dan niet combineren van de verschillende examenonderdelen in dezelfde weken. Op basis van de resultaten van dit onderzoek zal in het voorjaar van 2012 een besluit genomen worden over de periodes waarin de examens plaats zullen vinden in het schooljaar 2012-2013 en daaropvolgend.

2011-2012:

1^e periode:

Week 3 Vanaf 16-01	Week 4 Vanaf 23-01	Week 5 Vanaf 30-01	Week 6 Vanaf 06-02
Pre-pilot 2F	Pre-pilot 2F		
	Rekenen 3F	Rekenen 3F	
		Taal 3F	Taal 3F

2^e periode:

Week 23 Vanaf 04-06	Week 24 Vanaf 11-06	Week 25 Vanaf 18-06
Rekenen 3F	Rekenen 3F	
	Taal 3F	Taal 3F

C Tijdpad (onder voorbehoud)

CvE en Cito zullen vanaf september volgens onderstaand tijdpad samen met de instellingen de voorbereidingen treffen voor de afname in januari/februari 2012:

Wk 26 (e.v.)	aanmelding voorlichting pre-pilot 2F en pilot 3F (via website Cito)
Wk 38	voorlichtingsbijeenkomsten pre-pilot 2F en pilot 3F
Wk 38– 47	Opgeven van deelname aan pre-pilot 2F en 1^e periode 3F (via website Cito)
Wk 41	scholingsbijeenkomsten examensecretarissen (en evt. correctoren)
Wk 44	Distributie ExamenTester 2.10: Regionale bijeenkomsten
Wk 45	scholingsbijeenkomst examensecretarissen
Wk 45 (e.v.)	Vorbereiding installatie op de instellingen: FT²; invoer kandidaten
Wk 46	Terugkoppeling aantallen FT
Wk 49	Terugkoppeling aantallen FT, PODS³
Wk 50 (e.v.)	PODS; Ontvangst packages 2F
Wk 2	Terugkoppeling aantallen FT, PODS 2F/3F; Ontvangst packages 3F
Wk 3	Start afname pre-pilot 2F (evt. PODS 3F)
Wk 4	Start afname 3F (rekenen)

² FT: functionaliteitentest, de 1e stap in de test of de systemen functioneren en of de gewenste aantallen afnamestations tegelijkertijd ingezet kunnen worden.

³ PODS: Proef op de Som is de generale repetitie met kandidaten.